

नेपाल सरकार
शिक्षक सेवा आयोग
निम्नमाध्यमिक शिक्षकको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम, २०७५

खण्ड ख : विषय : नेपाली

- ६० अङ्क

१. भाषा र नेपाली भाषाको अध्ययन

- १.१ भाषाको परिचय र भाषाका विशेषता
- १.२ भाषिक परिवारको सङ्क्षिप्त चिनारी
- १.३ नेपाली भाषाको उत्पत्तिसम्बन्धी मतमतान्तरहरू
- १.४ नेपाली भाषाका भाषिकाहरूको चिनारी
- १.५ नेपालमा बोलिने प्रमुख भाषाहरू
- १.६ नेपालका संविधानहरूमा नेपाली भाषा
- १.७ नेपाली भाषाको स्तरीकरणका लागि भएका प्रयासहरू

२ पहिलो तथा दोस्रो भाषाका रूपमा नेपाली भाषा शिक्षणको चिनारी

- २.१ नेपाली भाषा शिक्षणको आवश्यकता
- २.२ पहिलो र दोस्रो भाषाका रूपमा नेपाली भाषा शिक्षण
- २.३ द्विभाषिक तथा बहुभाषिक कक्षामा नेपाली भाषा शिक्षण
- २.४ भाषा शिक्षणका सिद्धान्तहरूको परिचय : निगमन, आगमन, व्याकरण अनुवाद, प्रत्यक्ष, श्रुतिभाषिक, संज्ञान, सम्प्रेषण, सहभागितामूलक
- २.५ दोस्रो भाषाका रूपमा नेपाली शिक्षणका समस्या र समाधानका उपाय

३ साहित्य विधा सिद्धान्त

- ३.१ कविताको परिचय, तत्त्व र आधुनिक नेपाली कविताका समसामयिक प्रवृत्तिहरू
- ३.२ कथाको परिचय, तत्त्व र आधुनिक नेपाली कथाका समसामयिक प्रवृत्तिहरू
- ३.३ नाटकको परिचय, तत्त्व र आधुनिक नेपाली नाटकको समसामयिक प्रवृत्तिहरू
- ३.४ निबन्धको परिचय, तत्त्व र आधुनिक नेपाली निबन्धका समसामयिक प्रवृत्तिहरू
- ३.५ नेपाली बाल साहित्यको परिचय र बाल साहित्यका मुख्य प्रवृत्तिहरू

४ साहित्य शास्त्र र नेपाली समालोचना

- ४.१ शब्द शक्ति : अभिधा, लक्षणा र व्यञ्जनाको परिचय
- ४.२ छन्दको परिचय र प्रकार
- ४.३ रसको परिचय र प्रकार
- ४.४ अलङ्कारको परिचय र प्रकार
- ४.५ समालोचनाको सैद्धान्तिक परिचय
- ४.६ नेपाली समालोचनामा रामकृष्ण शर्मा, बाबुराम आचार्य, यदुनाथ खनाल, इन्द्रबहादुर राईको परिचय र मुख्य प्रवृत्ति

५ नेपाली व्याकरण

- ५.१ भाषा तत्त्व/व्याकरणको परिचय
- ५.२ व्याकरण शिक्षणको परिचय र आवश्यकता

- ५.३ कार्यमूलक व्याकरण र व्याकरण शिक्षणका नवीनतम अवधारणा
- ५.४ व्याकरण शिक्षणका कार्यकलापहरू
- ५.५ पाठ्यक्रमले तोकेका व्याकरण/भाषा तत्त्वका विषय क्षेत्रहरू
- ५.६ शब्दवर्ग : नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद, नामयोगी, क्रियायोगी, संयोजक, विशमयादिबोधक र निपात
- ५.७ पदसङ्गति : लिङ्ग, वचन, पुरुष र आदर
- ५.८ काल, पक्ष र भाव (अर्थ)
- ५.९ वाच्य
- ५.१० वाक्य : परिचय, संरचना, प्रकार, वाक्यान्तरण, वाक्य संश्लेषण र विश्लेषण
- ५.११ कारक र विभक्ति
- ५.१२ शब्द भण्डारको परिचय र प्रकार
- ५.१३ उखान र टुक्का
- ५.१४ शब्द निर्माण प्रक्रिया : व्युत्पादन र रूपायन प्रक्रिया
- ५.१५ धातु
- ५.१६ लेख्य चिह्न
- ५.१७ वर्ण विन्यास

६ व्यावहारिक रचना/सिर्जनात्मक रचना

- ६.१ पत्र रचना (निवेदन/चिठी)
- ६.२ निमन्त्रणा पत्र र शुभकामना पत्र लेखन
- ६.३ संवाद र वादविवाद लेखन
- ६.४ दैनिकी लेखन
- ६.५ सारांश लेखन
- ६.६ अनुच्छेद रचना
- ६.७ प्रतिवेदन लेखन
- ६.८ कथा लेखन
- ६.९ निबन्ध लेखन
- ६.१० जीवनी लेखन

विषयगत परीक्षाको प्रश्न योजना (Specification Grid)

एकाइ	पाठ्यक्रमको क्षेत्र	विषयगत प्रश्न सङ्ख्या	अङ्क भार
१.	भाषा र नेपाली भाषाको अध्ययन	१ X १०	१०
२.	पहिलो तथा दोस्रो भाषाका रूपमा नेपाली भाषा शिक्षणको चिनारी		
३.	साहित्य विधा सिद्धान्त	१ X १०	१०
४.	साहित्य शास्त्र र नेपाली समालोचना	१ X १०	१०
५.	नेपाली व्याकरण	३ X १०	३०
६.	व्यावहारिक रचना/सिर्जनात्मक रचना		
	जम्मा	६ X १०	६०